

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

09 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**2.2.3 НІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

спеціальність 8.02020501 "Образотворче мистецтво"
Педагогічний інститут

УДК
ББК

Методологічні засади науково-педагогічних досліджень: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 8.02020501 "Образотворче мистецтво"] / уклад. М.І.Піддячий. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014.

Розробник:

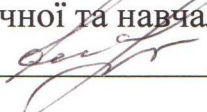
Піддячий Микола Іванович, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від 3 вересня 2014 року №2

Завідувач кафедри педагогіки і психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

Машовець М.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання	заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань <i>0202 «Мистецтво»</i>	Нормативна частина циклу науково-предметної підготовки			
	Напрямок підготовки <i>8.02020501 «Образотворче мистецтво»</i>				
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <i>викладач образотворчого мистецтва</i>	Рік підготовки:			
Змістових модулів – 2		2-й			
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – підготувати обґрунтування теми магістерського дослідження, тези статті з проблеми дослідження (на вибір студента)		Семестр			
Загальна кількість годин – 54 год.				11-й	
				Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«бакалавр»</i>	10 год.			
		Семінарські			
		8 год.			
		Самостійна робота			
		29 год.			
		Індивідуальні завдання			
		4 год.			
		Проміжний модульний контроль			
3 год.					
		Вид контролю: ПМК			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Перехід вітчизняної вищої освіти на європейські стандарти передбачає підвищення ролі науково-дослідної роботи, створення умов для формування у студентів творчого мислення та дослідницької компетентності. Підготовка магістрів з спеціальності "Образотворче мистецтво" передбачає засвоєння методології проведення науково-педагогічних досліджень, формування здатності і готовності майбутніх фахівців до науково-дослідної роботи.

Навчальна дисципліна "Методологічні засади науково-педагогічних досліджень" структурована на основі міждисциплінарних зв'язків, а саме: "Основ наукових досліджень", "НДР і методологія педагогічного експерименту".

Вивчення курсу навчальної дисципліни "Методологічні засади науково-педагогічних досліджень" передбачає формування у магістрантів образотворчого мистецтва *знань* щодо:

- загальної характеристики наукового дослідження;
- етапів та особливостей методології науково-педагогічного дослідження;
- процедури наукового дослідження;
- методів науково-педагогічного дослідження;
- оформлення результатів наукового дослідження.

На основі цих знань у магістрантів будуть сформовані *уміння*:

- обирати проблему наукового дослідження;
- формулювати об'єкт, предмет, гіпотезу, мету і завдання дослідження;
- працювати з першоджерелами, застосовуючи теоретичні методи дослідження;
- організувати процедуру науково-педагогічного дослідження;
- добирати оптимальні методи та методики дослідження;
- оформляти результати дослідження згідно з вимогами до наукової роботи.

У процесі вивчення навчальної дисципліни "Методологічні засади науково-педагогічних досліджень" буде сформовано здатність і готовність магістрантів до планування та організації науково-педагогічних досліджень, розроблення плану експерименту з проблеми дослідження та узагальнення результатів емпіричних пошуків.

Навчальний курс розраховано на 10 годин лекційних, 8 годин семінарських та 4 години індивідуальних занять. На самостійну роботу студентів відводиться 29 годин. Курс викладається впродовж одного навчального семестру і закінчується ПМК.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ЛОГІКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Методологія та методи наукових досліджень

Методологія як вчення про систему наукових принципів і способів науково-дослідної діяльності. Основні функції методології. Методика як системна сукупність прийомів дослідження, система правил використання методів, прийомів і техніки дослідження. Методи наукового дослідження як система розумових і практичних процедур, які націлені на розв'язання певних пізнавальних завдань з урахуванням певної пізнавальної мети.

Види методів наукового дослідження : філософські, загальнонаукові, конкретнонаукові, спеціальні.

Методи досліджень емпіричного рівня: спостереження, експеримент, порівняння, вимірювання, контент-аналіз.

Основи методології теоретичних досліджень: сутність, завдання.

Теоретичні методи досліджень: історичний, термінологічний, функціональний, системний, когнітивний, моделювання, сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізації, формалізації, аксіоматичний.

Методи загальнонаукові, їх сутність і призначення: аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, аналогії.

Тема 2. Теорія та організація наукового дослідження

Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Сутність та мета наукового дослідження. Види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розвідувальні, описові, аналітичні, міжнародні, національні, регіональні, галузеві, локальні. Принципи побудови наукового дослідження. Види наукових досліджень. Характеристика науково-педагогічного дослідження, його специфіка. Основні етапи наукового дослідження. Програма теоретико-прикладного дослідження та її побудова. Поняття проблеми дослідження. Характеристика об'єкта та предмета дослідження. Мета та завдання науково-педагогічного дослідження. Вимоги до формулювання гіпотези. Характеристика новизни, теоретичної та практичної значущості науково-педагогічного дослідження. Висновки й рекомендації за наслідками досліджень.

Тема 3. Форми впровадження результатів наукового дослідження

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, теза доповіді, доповідь, виступ, реферат. Вимоги до наукових результатів. Рецензія на наукову публікацію. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання. Підручник, навчальний посібник: вимоги до написання та оформлення. Форми звітності при науковому дослідженні. Особливості впровадження результатів науково-педагогічних досліджень на семінарах, конференціях тощо

МОДУЛЬ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Загальні відомості про інформацію. Роль інформації у науковій діяльності. Друковані носії інформації. Носії і засоби поширення інформації на основі комп'ютерної техніки. Типологія наукової інформації та основні види видань. Поняття про документи як засоби фіксації наукової інформації. Нормативно-технічні документи.

Призначення та види бібліотек. Бібліотечні фонди: основний і довідковий. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів; алфавітний, систематичний і предметний, їх особливості та призначення.

Методика пошуку першоджерел. Спеціальні бібліографічні видання та їх роль в інформаційному пошуку. Оформлення результатів інформаційного пошуку.

Тема 5. Оформлення результатів наукових досліджень

Методика підготовки та оформлення первинних матеріалів. Вимоги до оформлення наукових праць. Цитування у тексті наукової праці. Види посилань на використані літературні джерела. Числа та знаки у тексті. Скорочення у тексті. Особливості писемної наукової мови. Синтаксис наукової мови. Характеристика стилістичних особливостей наукової роботи. Презентація результатів наукових досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма								Заочна форма				
	усього	у тому числі						Семестровий контроль	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.	мкр		усього	л	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади і логіка наукових досліджень													
Тема 1. Методологія та методи наукових досліджень	12	2	2		2			6					
Тема 2. Теорія та організація наукового дослідження	10	2	2					6					
Тема 3. Форми впровадження результатів наукових досліджень	8	2						6					
Модульний контроль	2						2						
Разом за змістовим модулем 1	32	6	4		2		2	18	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Інформаційне забезпечення та оформлення результатів науково-педагогічних досліджень													
Тема 4. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень	12	2	2		2			6					
Тема 5. Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень	9	2	2					5					
Модульний контроль	1						1						
Разом за змістовим модулем 2	22	4	4		2		1	11					
Усього годин	54	10	8		4		3	29					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія та методи наукових досліджень	2
2	Теорія та організація наукових досліджень	2
3	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2

4	Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень	2
---	--	---

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Методологія та методи наукових досліджень 1. Сформулювати об'єкт, предмет, мету, завдання та гіпотезу до теми магістерської роботи. 2. Обґрунтувати пакет методів до магістерської роботи. 3. Скласти список філософських, психологічних, педагогічних, соціологічних, мистецтвознавчих теорій, які можуть бути методологічною основою дослідження магістерської роботи студента.	6	15
2	Теорія та організація наукових досліджень 1. Дібрати кілька зразків анкет з педагогічної проблематики та зробити письмовий аналіз однієї з них на предмет відповідності вимогам до розробки анкети. 2. Розробити анкету до магістерської роботи.	6	10
3	Форми впровадження результатів наукового дослідження 1. Написати анотацію прочитаної додаткової літератури з курсу дисципліни. 2. Підготувати наукову доповідь на студентську наукову конференцію за темою магістерської роботи.	6	10
4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень 1. Скласти банк даних веб-сайтів, у яких подається інформація про різні напрями педагогічних досліджень. 2. Зробити письмовий порівняльний аналіз тлумачення одного з базових понять теми магістерського дослідження.	6	10
5	Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень 1. Провести один з різновидів опитування та узагальнити його результати. 2. Оформити результати констатувального етапу експерименту магістерського дослідження у вигляді таблиць та діаграм.	5	10
	Разом	29	55

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Методологічні засади науково-педагогічних досліджень» - це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу «Методологічні засади науково-педагогічних досліджень».

ІНДЗ, вимоги та оцінювання:

Підготувати обґрунтування теми магістерського дослідження (власного або на вибір із запропонованих нижче):

- Педагогічні умови підготовки майбутніх магістрів образотворчого мистецтва до викладання сюжетної багатофігурної композиції.
- Педагогічні умови формування фахових знань у майбутніх магістрів образотворчого мистецтва засобами античної скульптури.
- Педагогічні умови формування фахових знань у майбутніх магістрів образотворчого мистецтва засобами декоративного мистецтва.
- Формування професійної компетентності майбутніх магістрів образотворчого мистецтва засобами олійного живопису.
- Підготовка майбутніх магістрів образотворчого мистецтва до керівництва творчою художньою діяльністю студентів в умовах ВНЗ.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Чіткість формулювання актуальності дослідження	5 балів
2.	Чіткість визначення мети, завдань, об'єкту, предмету дослідження	7 балів
3.	Адекватність методів меті і завданням дослідження	4 бали
4.	Науковість викладу змісту	5 балів
5.	Логічність структури	4 бали
6.	Презентація результатів	5 балів
Разом:		30 балів

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація за допомогою мультимедійної дошки.
- *Практичні:* моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; пізнавальні ігри; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, ІНДЗ, самооцінка і самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Макс. балів	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			100
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	5	
	1	1	1	1	1		
Семінарські заняття	10+1	10+1		10+1	10+1	44	
Самостійна робота	15	10	10	10	10	55	
МКР	25			25		50	
ІНДЗ – 30						30	
ВСЬОГО – 184 б. РК – 1,84						184	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	задовільно
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

11. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження : методол. поради молодим науковцям. / С.У. Гончаренко – К. ; Вінниця : [б. в.], 2010. – 307 с. – Бібліогр.: с. 306*.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення [Текст] / С. У. Гончаренко. – Рівне : Волинські обереги, 2012. – 189 с.[□]
3. Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 360 с.*

Допоміжна

1. Гончаренко С.У. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі [Текст] : навч. посіб. для студ., магістрів, аспірантів і викладачів вищих навч. закл. / С. У. Гончаренко [та ін.] ; ред. С. У. Гончаренко, П. М. Олійник. – К. : Вища школа, 2003. – 323 с.[□]
2. Психологічні особливості творення наукового тексту: методичні рекомендації / за редакцією В.В. Андрієвської. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 216 с.*
3. Сисоєва С.О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : [навч.-метод. посіб.]. / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.[■]
4. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : Наукове видання / За заг. ред. С.О. Сисоєвої. – К. : КІМ, 2008. – 424 с.*
5. Як підготувати і захистити магістерську роботу : метод. посіб. та рекомендації для студентів спеціальності 8.01.01.01 Дошкільне виховання (0101 Дошкільна освіта) ОКР «магістр» / укладачі: Г.І. Іванюк, К.В. Карасьова. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 92 с.*

* Бібліотека Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

□ Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

■ Бібліотечний фонд кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Методологічні засади науково-педагогічних досліджень»

Разом: 54 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 8 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 29 год., проміжний модульний контроль – 3 год., ПМК

Модулі	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.	
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ЛОГІКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
Кількість балів за модуль	74 бали			60 балів	
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Методологія та методи наукових досліджень	Теорія та організація наукового дослідження	Форми впровадження результатів наукових досліджень	Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень	Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень
5 балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Методологія та методи наукових досліджень	Теорія та організація наукових досліджень		Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень
44 бали	11 балів	11 балів		11 балів	11 балів
Самостійна робота	15 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
55 балів					
ІНДЗ	30 балів				
30 балів	Модульна контрольна робота 1 25 балів			Модульна контрольна робота 2 25 балів	
Види поточного контролю					
50 балів					
Підсумковий контроль	ПМК				

Дисципліна з ПМК $184 : 100 = 1,84$ (коефіцієнт)

